

บทที่ 5

การประกอบสร้างความหมายการรายงานข่าวโทรทัศน์ เหตุการณ์ปล้นคลังอาวุธหน่วยทักษิณพัฒนา

ภาพของจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส หรือที่เรียกว่า 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สาธารณชนส่วนใหญ่รับรู้ ไม่ได้เป็นการรับรู้ผ่านประสบการณ์โดยตรง แต่เป็นการรับรู้ผ่านการรายงานข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะกรณีข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ทางสถานีโทรทัศน์ทุกสถานีได้นำเสนออย่างต่อเนื่องจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง อีกทั้งยังเข้าถึงผู้ชมได้อย่างกว้างขวาง แต่แล้วการสื่อข่าวเป็นการประกอบสร้างความเป็นจริงขึ้นมา เนื่องจากผู้สื่อข่าวได้สร้างความหมายให้กับเรื่อง หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น กระบวนการสื่อข่าว และรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวจะพิจารณาหยิบยกเรื่องที่น่าจะเป็นข่าวขึ้นมา และเป็นผู้กำหนดรูปลักษณะของข่าว และวิธีการนำเสนอ รวมถึงมักจะบิทัศนะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ทั้งในแง่ของตนเอง และทัศนะทางวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกประเด็นข่าว การตีความ การเลือกรูปแบบและวิธีการนำเสนอ การกำหนดลักษณะและลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ต่างๆ ดังนั้นเนื้อหาของข่าวส่วนหนึ่งจึงเป็นการประกอบสร้างขึ้นมาจากทัศนะของนักข่าว และองค์กรข่าวที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่นำเสนอต่อผู้ชม ข่าวที่ปรากฏแก่สาธารณชนจึงมิใช่เฉพาะข้อเท็จจริงของเหตุการณ์เท่านั้น แต่เป็นความจริงที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ โดยผ่านกระบวนการสร้างความหมายของผู้รายงานมาแล้ว

ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการประกอบสร้างความเป็นจริงของรายงานข่าว และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกอบสร้างกระบวนการประกอบสร้างความหมายในข่าวโทรทัศน์เกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ บทสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าว โดยศึกษาจากกระบวนการทำงานข่าวทั้งกระบวนการเพื่อเจาะลึกถึงบทบาทการทำงานข่าว เพื่อวิเคราะห์หว่ากว่าที่ข่าวจะถูกนำเสนอผ่านสายตาผู้ชมได้ผ่านกระบวนการประกอบสร้างมาอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการการประกอบสร้างความหมายให้กับข่าวโทรทัศน์ เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการประกอบสร้างความหมายในข่าวโทรทัศน์เกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสามารถสรุปตามกระบวนการทำงานข่าวได้ดังนี้

5.1 ผู้สื่อข่าวพิเศษ

การประกอบสร้างความหมายในข่าวโทรทัศน์เริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ คัดเลือก และประเมินค่าของเหตุการณ์ ผ่านวิธีการที่ผู้สื่อข่าวใช้ในการในการจัดการหรือทำความเข้าใจ เหตุการณ์ในต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันให้ออกมาในรูปแบบของข่าวตามกระบวนการทำงานข่าว นั่นคือการประเมินวินิจฉัยคุณค่าข่าว สืบเสาะค้นหา รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง และการเขียน รายงานข่าว นำเสนอ ถ่ายทอดสู่ผู้ชม ดังนั้นการศึกษากระบวนการประกอบสร้างจึงต้องศึกษาจาก กระบวนการทำข่าวเพื่อให้เห็นทุกรายละเอียด ของขั้นตอนในการประกอบสร้างความเป็นจริงใน ข่าว ดังนี้

การรายงานข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการรายงานข่าวจาก พื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากสถานีโทรทัศน์ที่มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงเทพมหานคร แต่เพื่อความสะดวก ความ รวดเร็วในการส่งข่าว และรายงานข่าว ทุกสถานีได้สร้างศูนย์ข่าวประจำภาคต่างๆ ไว้ ในส่วนของ ข่าวเหตุการณ์ที่มาจาก 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เช่นเดียวกัน สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีจะมีศูนย์ ข่าวภาคใต้ตอนล่างอยู่ที่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การรายงานข่าวจะนำเสนอผ่านมาทางศูนย์ ข่าวภาคใต้ของแต่ละสถานี โดยผ่านการรายงานจากผู้สื่อข่าวในพื้นที่ ที่เรียกว่าผู้สื่อข่าวพิเศษที่ ประจำอยู่ในแต่ละจังหวัด ในส่วนของการสื่อข่าวนี้ผู้สื่อข่าวพิเศษที่ประจำอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ อันได้แก่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส จะเป็นผู้ที่ทำการประเมินและ วินิจฉัยคุณค่าข่าว รวมถึง สืบเสาะ ค้นหา รวบรวมข้อมูล และข้อเท็จจริง เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้สัมผัส กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิดที่สุด เป็นคนแรกที่ทำหน้าที่เลือกหยิบภาพ และเนื้อหาข่าวที่ เกิดขึ้นในพื้นที่และส่งต่อมายังศูนย์ข่าว ซึ่งจะมีทีมบรรณาธิการข่าวประจำเป็นผู้ผลิตข่าวอยู่ที่ศูนย์ ข่าวภาคใต้ ยกเว้นสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ไม่ได้ผลิตข่าวที่ศูนย์ข่าวภาคใต้ ศูนย์ข่าวภาคใต้ ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีหน้าที่เพียงรับสัญญาณข่าวจากผู้สื่อข่าวพิเศษ และส่งต่อ ข้อมูลข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปยังศูนย์ข่าวส่วนกลาง เท่านั้น ทีมบรรณาธิการที่ประจำอยู่ที่ศูนย์ข่าวภาคใต้ของแต่ละสถานีจะทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าว ทั้งหมด ทั้งเนื้อหาข่าว และภาพข่าว แต่ในบางครั้งหากเกิดเหตุการณ์ในหลายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทาง ศูนย์ข่าวก็จะส่งทีมข่าวของศูนย์ข่าวภาคใต้เองลงไปช่วยเสริมการทำงานผู้สื่อข่าวพิเศษ

ส่วน สทท.11 อาศัยประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นผู้ส่งข่าวให้กับ สทท.11 ส่วนแยกยะลา เนื่องจากกรมประชาสัมพันธ์มีสำนักประชาสัมพันธ์จังหวัดประจำอยู่ในทุกจังหวัดอยู่แล้ว งานใน ส่วนนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของงานการประชาสัมพันธ์เพราะผู้สื่อข่าวเป็นข้าราชการกรม ประชาสัมพันธ์ และมีผู้สื่อข่าวของ สทท.11 ส่วนแยกยะลาอีก 1 คน สำหรับทีมบรรณาธิการ มี

บรรณาธิการข่าวของสทท.11 ส่วนแยกยะลา ที่ดูแลการนำเสนอข่าวท้องถิ่นภายใน 3 จังหวัดตอนล่าง คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส และบรรณาธิการข่าว ศูนย์ข่าวภาคใต้ตอนล่าง ที่จะดูแลเนื้อหาข่าวที่นำเสนอสำหรับช่อง สทท.11

ผู้สื่อข่าวพิเศษคือผู้สื่อข่าวในสังกัดของแต่ละสถานี ที่ประจำอยู่ที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส จังหวัดละ 1 คน ซึ่งแต่ละสถานีมีวิธีการคัดเลือกผู้สื่อข่าวพิเศษที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่คล้ายคลึงกัน เพราะโดยทั่วไปแล้วผู้สื่อข่าวพิเศษส่วนใหญ่จะคลุกคลีและทำงานอยู่ในสายข่าว มีผลงานการทำข่าวให้เห็นอยู่แล้ว ในหลายๆ สื่อ ทั้งหนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ ทางสถานีจะคัดเลือกผู้สื่อข่าวพิเศษโดยคัดเลือกจากประสบการณ์การทำงานของผู้สื่อข่าวที่ผ่านมาว่ามีผลงานและประสบการณ์ทำงานที่ดีคือมีความรับผิดชอบในการทำข่าวอย่างต่อเนื่อง ไม่ตกข่าว มีผลงานการรายงานข่าวในสื่อต่างๆ เช่นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ระดับประเทศ และสถานีโทรทัศน์ เมื่อสถานีโทรทัศน์สถานีไหนขาดผู้สื่อข่าว ทางสถานีก็จะติดต่อให้มาทำข่าวให้ทางสถานีด้วย แต่ก็มีบางคน que เริ่มต้นการรายงานข่าวจากการฝึกอบรมจากทางสถานีตั้งแต่ต้น และเรียนรู้จากผู้สื่อข่าวรุ่นพี่ที่ทำงานมาก่อน

“ทำงานกับผู้สื่อข่าวช่อง 7 อยู่ประมาณ 2 ปี แต่ต่อมาช่อง 3 ขาดคนทำข่าวจึงเรียกให้เป็นผู้ส่งข่าวให้ โดยส่งข่าวให้ทางช่อง 3 อยู่ 1 ปี โดยที่ ได้รับแค่ค่าตอบแทนไม่ได้รับการบรรจุหรือขึ้นชื่อผู้สื่อข่าวในขณะออกอากาศ หลังจากนั้นจึงให้ส่งประวัติส่วนตัวไปให้ ตั้งแต่เมื่อประมาณ 8-9 ปีมาแล้ว (2537)” (สาลาหุดิง เจะแวง, สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2546)

“ทำรายการของบริษัทเคเบิลทีวีในจังหวัดยะลา เริ่มจากการทำรายการโทรทัศน์ และย้ายไปทำงานในส่วนของฝ่ายข่าว ได้เจอฟีที่เค้าทำข่าวอยู่ก่อนชวนมา จนในที่สุดได้ย้ายเข้ามาทำงานเป็นผู้สื่อข่าวพิเศษให้กับช่อง 5” (นครินทร์ ชินวร โคมล, สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2546)

ยกเว้นผู้สื่อข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ที่มีการคัดเลือกที่แตกต่างจากผู้สื่อข่าวพิเศษของสถานีอื่นๆ อยู่มาก เนื่องจากผู้สื่อข่าวเป็นข้าราชการของรัฐ การคัดเลือกเข้ามาทำงานจึงไม่ได้คัดเลือกจากประสบการณ์การทำงาน แต่คัดเลือกจากการสอบบรรจุเข้ารับราชการกรมประชาสัมพันธ์ ในส่วนของการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่รายงานข่าวของ สทท. 11 หรือประชาสัมพันธ์จังหวัด ของกรมประชาสัมพันธ์ มีการคัดเลือกอย่างเข้มงวด โดยผู้ที่เข้ามาทำงานได้นั้นต้องผ่านกระบวนการในการคัดเลือก ตั้งแต่การสอบเข้าเป็นข้าราชการของกรมประชาสัมพันธ์ การพิจารณาทั้งในด้านคุณสมบัติของผู้ที่มาสมัคร และวุฒิการศึกษา

ผู้สื่อข่าวพิเศษที่ประจำอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งหมดเป็นคนในพื้นที่ แทบจะทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม เพราะการนับถือศาสนาอิสลามและพูดภาษายาวีได้ ทำให้ผู้สื่อข่าวพิเศษมีความได้เปรียบในการเข้าถึงแหล่งข่าวมากกว่า เนื่องจากประชากรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับถือศาสนาอิสลามมากถึงร้อยละ 80 และมีประชากรมุสลิมจำนวนมากที่พูดสื่อสารภาษาไทยไม่ได้เลย และการที่ผู้สื่อข่าวรู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมของชาวบ้านที่เป็นมุสลิมก็ทำให้เข้าถึงชาวบ้านได้มากขึ้น

“ในเรื่องของศาสนา ผมเป็นคนในพื้นที่และเป็นมุสลิม ทำให้การทำงานไม่เป็นอุปสรรค เพราะเราเข้าใจว่าอะไรคืออะไร ตลอดที่ผ่านมาฉันก็ไม่มีปัญหา เพราะเรารู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด” (มุฮัมหมัดปาเรซ โลหะสันห์, สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2546)

“ถึงแม้ว่าเราจะนับถือศาสนาพุทธ พูดภาษายาวีไม่ได้ เราก็ไม่ลำบากเพราะว่าเราเข้าใจในอิสลาม เข้าใจในวัฒนธรรมของเค้าเพราะว่าเราเรียนรู้มาบ้าง เพราะว่าพี่ๆ เค้าก็มุสลิมทั้งนั้น 100% มีเรากันเดียวที่เป็นจีน นับถือพุทธ” (นครินทร์ ชินวร โคมล, สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2546)

5.2 การประเมินและวินิจฉัยคุณค่าข่าว

การพิจารณาคัดเลือกข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของผู้สื่อข่าวพิเศษ มาจากการพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเหตุการณ์นั้นมีคุณค่าพอที่จะนำเสนอเป็นข่าวได้หรือไม่ คุณค่าของข่าวที่ผู้สื่อข่าวพิเศษ ให้ความสำคัญมากที่สุดนั่นคือ คัดเลือกข่าวโดยยึดเหตุการณ์เป็นหลัก โดยดูว่าเหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้นมีความสำคัญมากน้อยแค่ไหน ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นจึงเป็นข่าวที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษ เมื่อเกิดเหตุการณ์รุนแรงในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นการเผาโรงเรียน การปล้นอาวุธปืน การวางระเบิดตามสถานที่ต่างๆ ผู้สื่อข่าวจะรับรู้ในทันทีว่าเหตุการณ์เช่นนี้ควรจะนำเสนอเป็นข่าวใหญ่ เนื่องจากในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบนี้อยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วประเทศ นั่นคือมันกลายเป็นข่าวใหญ่ระดับประเทศ จำเป็นต้องนำเสนอความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ในพื้นที่ให้ประชาชนทั่วประเทศได้รับทราบ และเหตุผลที่สำคัญเช่นเดียวกันที่ผู้สื่อข่าวพิเศษมองว่าข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบเป็นข่าวที่สำคัญมากเพราะข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบเป็นข่าวใหญ่ที่สุดในพื้นที่และจะได้ออกอากาศทุกครั้งที่ส่งข่าวไปเนื่องจากเป็นนโยบายของทางสถานีที่ต้องการให้ติดตามข่าวนี้อย่างต่อเนื่อง

“การรายงานข่าวที่นำเสนอมุ่งนำเสนอประเด็นที่เกิดขึ้นจริงๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ให้รัฐบาลเห็นว่ามิอะไรเกิดขึ้นมา และส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่นี้บ้าง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขให้ดีขึ้น และข่าวที่เกิดขึ้นก็มาจากความสนใจของคนทั้งประเทศด้วย” (อัปเดตการม สะตาวา, สัมภาษณ์ 18 สิงหาคม 2546)

“ในส่วนของเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จะเน้นมากเป็นพิเศษ ถ้าเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นจะเน้นเหตุการณ์นี้เป็นหลัก ส่วนเหตุการณ์อื่นถ้ามีเวลาถึงจะตามเอามาก็ได้ (แควาโอะ หะไร , สัมภาษณ์ 19 กรกฎาคม 2546)

ผู้สื่อข่าวพิเศษของแต่ละสถานีมีบทบาทอย่างมากในการทำข่าว เนื่องจากทางสถานีจะเป็นเพียงผู้รับข้อมูลข่าว ส่วนการหาข่าว การเปิดประเด็นข่าวส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจของผู้สื่อข่าวพิเศษเองว่าจะเปิดประเด็นอะไร จะถ่ายภาพอย่างไร เพราะผู้สื่อข่าวมีความชำนาญในการทำข่าวอยู่แล้วประสบการณ์การทำข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบที่ผ่านมา เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้นผู้สื่อข่าวจะใช้ประสบการณ์การทำข่าวที่มีอยู่ทำข่าวออกมาว่าจะต้องรายงานข่าวไปในทิศทางไหน ทางบรรณาธิการข่าวต้องการข้อมูลข่าวประเภทไหน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ประเด็นข่าวจะถูกสั่งมาจากบรรณาธิการข่าว

จากการที่ผู้สื่อข่าวพิเศษทำข่าวตามประสบการณ์การทำงานแบบเดิมและตามความเคยชิน เช่นนี้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นผู้สื่อข่าวจะประเมินและตีความเหตุการณ์นี้ทันทีว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบเช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ การตีความเช่นนี้เป็นการนำเอาทัศนคติของตนมาใช้ในการประเมินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพราะผู้สื่อข่าวไม่ยอมกันตัวเองออกจากสิ่งที่ตนยึดมั่นถือมั่น แทนที่จะสงสัยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ผู้สื่อข่าวกลับยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นภาวะวิสัยว่าเป็น “natural attitude” หรือเป็นทัศนคติที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ นั่นคือผู้สื่อข่าวได้เรียนรู้และยอมรับความเป็นจริง โดยการที่กักเอาความมั่นใจเป็นความจริง ทำให้ผู้สื่อข่าวทำงานของตนอย่างกระฉับกระเฉง โดยพวกเขาคิดว่ามีความเข้าใจต่อเหตุการณ์อย่างเต็มเปี่ยม และให้ความเข้าใจสร้างความหมายต่างๆ ขึ้นมาเอง

“ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาจะช่วยให้เยอะ ผู้สื่อข่าวจะไม่หลงประเด็น และทำให้ผู้สื่อข่าวสามารถฟังธงได้เลยว่าน่าจะเป็นกลุ่มไหน เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่างๆ มันก็มีทั้ง 2 ด้าน คือ ขก. แท้ และผู้ไม่หวังดีที่สร้างสถานการณ์ อันอาจเกี่ยวเนื่องจากการเมือง ผู้มีอิทธิพล ผลประโยชน์ ฤดูกาลโยกย้าย ก็เป็นส่วนหนึ่ง จากประสบการณ์ที่ผ่านมา

เจอหลายเหตุการณ์เจอหลายๆ case บางเหตุการณ์เกิดขึ้นปีบ มองเห็นเลยว่าของแท้หรือของไม่แท้ สร้างหรือไม่สร้าง” (สรรพิชัย โปตระนันท์.สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2546)

จากประสบการณ์การทำงานในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่องนับ 10 ปี ทำให้ผู้สื่อข่าวใช้ประสบการณ์ในอดีตที่เขาสั่งสมมาโดยตลอดมาใช้ในการพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีคุณค่าพอที่จะเป็นข่าวได้หรือไม่ ผู้สื่อข่าวจะเลือกนำเสนอเหตุการณ์ที่เข้ากันได้กับความคาดหวังส่วนหนึ่งของผู้ชม นั่นคือเข้ากันได้กับเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นแล้วในอดีต

5.3 การเลือกใช้แหล่งข่าวและการสื่อข่าว

ผู้สื่อข่าวพิเศษในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ล้วนมีประสบการณ์การทำงานข่าวประมาณ 3-10 ปีเป็นอย่างต่ำ ส่งผลให้ผู้สื่อข่าวพิเศษเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการทำข่าว ทั้งในด้านการเข้าถึงแหล่งข่าว และการทำงานในพื้นที่ ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในพื้นที่ความรับผิดชอบของตน ผู้สื่อข่าวสามารถรับรู้เหตุการณ์ได้ทันทีจากแหล่งข่าวที่คุ้นเคย และมีความสนิทสนมกัน สามารถตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข่าวได้ทันทีว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นที่ไหน

“แหล่งข่าวที่นอกเหนือจากหน่วยราชการต่างๆ ก็ได้พักพวก ทีมงาน และการเลี้ยงแหล่งข่าวถ้าเราดูแล้วว่าใครที่มีแว้วมีความคลุกคลีกับชาวบ้าน คลุกคลีกับเจ้าหน้าที่ เราก็เอามาเป็นแหล่งข่าว คอยประคบประหงมดูแลเค้าเป็นพิเศษ เราหักเงินส่วนหนึ่งที่เราได้ให้เค้าดูแลเค้า คือให้เค้าอยู่สบายก็พอจะมีรายได้บ้างถ้าเกิดอะไรขึ้นเค้าก็จะโทรบอกเรา” (มุฮำหมัดปาเรซ โลหะสัมพ์, สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2546)

ในการรวบรวมข้อมูลข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันแรกผู้สื่อข่าวพิเศษจะเน้นข้อมูลที่ได้มาจากชาวบ้านและผู้เห็นเหตุการณ์มากกว่าข่าวจากเจ้าหน้าที่เนื่องจากสภาพพื้นที่และชาวบ้าน เพราะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ชาวบ้านไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชาวบ้านจะให้ข้อมูลแก่ผู้สื่อข่าวมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องหาข้อมูลข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นเค้ะวะกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นสื่อข่าวและเจ้าหน้าที่จะไปถึงที่เกิดเหตุแทบจะพร้อมกัน เนื้อข่าวในแต่ละช่องจึงอาจจะไม่ตรงกันก็ได้ เนื่องจากแหล่งข่าวที่ได้อาจจะมาจากคนละที่กัน อีกทั้งอาจจะไม่ตรงกับช่องทางของทางเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกด้วย แต่บางครั้งการนำเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบก็ไม่อาจนำเสนอข้อเท็จจริงตามที่รับทราบมาทั้งหมดได้ เนื่องจากเหตุผลที่ว่าการนำเสนอข่าวต้องพิจารณาเรื่องของผลกระทบที่จะตามมาทำให้บางครั้งข้อมูลเล็กๆ ที่หามาได้นั้นผู้สื่อข่าวไม่ได้รายงานออกมาในรูปของรายงานข่าวทั้งหมด เนื่องจากข้อมูลข่าวที่ได้มา เป็นข้อมูล

ข่าวลือๆ ที่ได้มาจากในพื้นที่แต่ไม่สามารถอ้างอิงได้ ทำให้ไม่สามารถนำมาเขียนเป็นข่าวได้ แต่ผู้สื่อข่าวจะนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการสร้างภูมิหลัง หรือเบื้องหลังลือๆ ของเหตุการณ์ เป็นการรู้ถึงโครงสร้างของปัญหาที่เกิดขึ้น

ดังนั้นในพื้นที่ที่มีข้อมูลข่าวออกมา 2 แบบ คือข่าวที่ออกมาในทางสว่างคือข้อมูลที่มาจากแหล่งข่าวที่สามารถอ้างอิงได้เช่นตำรวจ ทหาร ผู้บริหารประเทศ หรือการแถลงข่าว และข่าวในด้านมืด อันหมายถึงแหล่งข่าวลับๆ ในพื้นที่ที่ไม่สามารถระบุแหล่งข่าวที่ชัดเจนได้ ข้อมูลข่าว ทั้ง 2 ทางนี้จะช่วยให้ผู้สื่อข่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่าอะไรควรนำเสนอ อะไรไม่ควร ผู้สื่อข่าวสามารถรู้ได้ว่าถ้าหากนำเสนอไปแล้วจะกระทบต่ออะไรบ้าง

“บ่อยครั้งที่ข่าวมันขัดแย้งกับความรู้สึกรู้สึกของเรา แต่เราก็ต้องนำเสนอตามนั้น เค้าบอกมาอย่างนี้เราต้องยึดแหล่งข่าว เช่น กรณีโจรก่อการร้ายถูกยิงตาย เราจะไปเอาข่าวมาจากไหนถ้าไม่ใช่ตำรวจ ถ้าตำรวจเค้าเล่ามาอย่างไรเราก็ต้องเขียนไปตามนั้น จริงเท็จยังไงก็ว่าตามนั้น แต่ถ้าเรารู้อเองเราเสนอเองไม่ได้เพราะว่าคนที่มีความสำคัญมีตำแหน่งสูงๆ บางทีก็พูดไปไม่ได้รู้จริง แต่เราจำเป็นต้องเอาเค้าเพื่อให้ข่าวเรานี้หนัก” (แวนดา โอะ หะ ไร, สัมภาษณ์ 19 กรกฎาคม 2546)

หลังจากวันแรกที่เกิดเหตุการณ์ผ่านไปแล้ว เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นทุกครั้งจะมีเจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารประเทศลงมาติดตามสถานการณ์ในพื้นที่ และแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้สื่อข่าวจะหาข้อมูลข่าวจากแหล่งข่าวระดับสูงเป็นหลักเพราะสามารถอ้างอิงเป็นแหล่งข่าวที่มีน้ำหนักในรายงานข่าวได้ข่าว

ส่วนรูปแบบการทำงานของผู้สื่อข่าวพิเศษในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ค่อยจะมีการแข่งขันกันมากนัก การทำข่าวจะเป็นการช่วยกันทำงานเป็นทีมเสียมากกว่า เนื่องจากผู้สื่อข่าวแต่ละสถานีมีความสนิทสนมกันเป็นการส่วนตัว อีกทั้งความยากลำบากในการเข้าพื้นที่ และการส่งข่าวทำให้ต้องมีการแบ่งงานกันทำ คือมีคนที่จะเก็บภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลข่าว และ คนที่จะออกไปส่งเทปข่าวให้ทางสถานี เพราะส่วนใหญ่ข้อมูลข่าวที่ส่งไปก็เป็นข้อมูลพื้นฐานว่าเกิดอะไร ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ประเด็นข่าวของแต่ละสถานีจึงมีความคล้ายคลึงกัน

“แต่การทำข่าวเป็นทีมก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะว่าการทำงานข่าวทำคนเดียวไม่ได้ มันต้องมีทีมงาน แต่ถ้าเค้าสั่งประเด็นมาก็ต้องทำตามที่เขาสั่ง แต่เราก็ออกไปทำงานเป็นทีม แต่ถ้าประเด็นไหนเป็นประเด็นที่ช่อง 5 เค้าขอช่องเดียวเราก็คุยกันได้ แต่ถ้าประเด็นไหนที่อื่นสั่งมาเค้าขอเราก็ไม่ส่งประเด็นนั้น” (นครินทร์ ชินวร โทมล, สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2546)

“ในการออกไปทำข่าว บางงานจะออกไปกันเป็นทีม บางงานก็แยกกันไป แยกกันไปเพราะ เหตุการณ์เกิดขึ้น 2 เหตุการณ์ในเวลาเดียวกันแต่คนละพื้นที่ก็ต้องแยกกันไป อีกทีมหนึ่งก็ไปอีกที่ หนึ่ง แล้วกลับมาเจอกันที่ศูนย์ แล้วมาแบ่งกัน แลกเปลี่ยนกัน เท่ากับเราไปที่เดียวได้ 2 ข่าว ส่วน ใหญ่จะเป็นลักษณะนั้น ถ้าเกิดจุดเดียวก็จะไปด้วยกัน” (เวคาโอะ ทะไร ,สัมภาษณ์ 19 กรกฎาคม 2546)

การรายงานข่าวที่เกิดจากการทำข่าวเป็นทีม นั่นคือผู้สื่อข่าวแต่ละสถานี ออกไปทำข่าว ด้วยกันพร้อมๆ กันมีการพูดคุยปรึกษา หรือแม้แต่แลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูลข่าวหรือภาพข่าวกัน ระหว่างสถานีทำให้เนื้อหาข่าวที่รายงานออกมาสู่ผู้ชม เป็นข้อมูลข่าวที่มีความเป็นจริงเพียงด้าน เดียว ผู้ชมไม่ได้มารับข้อมูลข่าวที่หลากหลาย

5.4 การกำหนดประเด็นและการเขียนข่าว

ในส่วนของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบผู้สื่อข่าวพิเศษมีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นเป็นตอน คือจะวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าการเสนอข่าวในวันแรกจะเป็นการ นำเสนอรายงานข่าวทั่วไปว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น ที่ไหน มีความสูญเสียเท่าไร ส่วนประเด็นอื่นๆ ผู้สื่อข่าวจะส่งข้อมูลให้สถานีในวันต่อไป โดยที่ประเด็นข่าวนั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้สื่อข่าวพิเศษเองว่าจะ แยกประเด็น และนำเสนอได้ต่อเนื่องและมีน้ำหนักมากน้อยแค่ไหน แต่ตามปกติผู้สื่อข่าวพิเศษแต่ละคนจะมีแนวทางในการทำข่าวอยู่แล้ว เนื่องจากผู้สื่อข่าวมองว่าการรายงานข่าวเหตุการณ์รูปแบบ ที่เกิดขึ้นมักจะเหมือนๆ กันคือ ถ้าเป็นข่าวในส่วนของพื้นที่เกิดเหตุก็จะเป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ าระดับสูงที่ลงมาในพื้นที่ และการไล่ล่าติดตามตัวคนร้ายที่ก่อเหตุ และในส่วนของทีมข่าวส่วนกลาง ก็จะทำเสนอข่าวสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับสูงที่รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ว่ากลุ่มคนร้ายเป็น ใคร และจะแก้ปัญหาอย่างไรต่อไป

“วันแรกเป็นการรายงานทั่วไป ส่วนการเจาะประเด็นลึกนั้น เราเจาะได้เท่าไรก็เก็บไว้ในใจ เพื่อเล่นวันพรุ่งนี้ เพื่อจะไปสอบถามผู้รับผิดชอบโดยตรงว่าประเด็นที่เราได้จากวันที่เกิดเหตุมันคือ อะไร มันเป็นขั้นเป็นตอน มันมีอะไรเกี่ยวข้อง ถ้ามีประเด็นขยายผลเราก็ทำต่อไปวันที่ 3-4 ไปถาม คู่กรณี ลูกเมีย เราสามารถทำได้อยู่ที่เราฉีกประเด็นออกไปเท่าไร บางครั้งข่าวเด็กเราก็ทำให้เป็น ข่าวใหญ่ได้ แล้วแต่มุมมองประสบการณ์” (มุฮัมหมัดปาเรซ โลหะสัณห์,สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2546)

“เวลาเราออกไปทำข่าวนั้นเราออกไปแล้วเราจะต้องถ่ายภาพเพื่อพุงนี้ด้วย เราจะเล่น ประเด็นไหน เราวางแผนกันไว้ล่วงหน้าแล้ว ภาพเราก็จะถ่ายเพื่อไว้เลย ถ้าจะเล่นการไล่ล่าจะต้องมี ภาพกองกำลังมีภาพเจ้าหน้าที่ถืออาวุธ มีภาพการเดิน มะรินนี่เราจะเล่นการไล่ล่าเข้าป่าควานหาตัว คนร้าย ต้องมีภาพกองกำลังเดินป่า ถ้าเราเพื่อไว้เลยเราคืนมาเราเราตามแค่ประเด็นข่าวเท่านั้น แล้ว เราก็คงบอกได้ว่ายังมีประเด็นอื่นๆ ตามมา ให้เก็บภาพไว้ด้วย เพราะว่าในช่วง 3-4 วันนี่จะไม่มีภาพ ใหม่ เพราะเพื่อไว้แล้ว เพราะการเดินทางก็ไกล” (แควาโอะ หะไร ,สัมภาษณ์ 19 กรกฎาคม 2546)

“และพอได้ข้อมูลแล้วเราก็จะแตกประเด็นจากข้อมูลเหล่านั้นแหละ และพอวันที่ 2 เราก็ รายงานความคืบหน้า ว่าทางเจ้าหน้าที่เค้าเตรียมการไล่ล่ายังไง เค้าจัดชุดยังไง ต้องคุยกับผู้ใหญ่ แล้ว เราก็คงต้องคุยกับชาวบ้านด้วย พอวันที่ 3 เราก็ไปถามความคืบหน้าอีก วันที่4-5 เราก็ไปอีก ไปมันทุก วัน ก็เป็นเดือนเพราะว่าเราแตกประเด็นจากหลายๆ ฝ่าย หน่วยข่าวกรองบ้าง สันติบาลบ้าง พวกที่ ทำงานในพื้นที่บ้าง เราก็คงคุยแล้วก็มาเขียนเป็นข่าว เพราะว่าข่าวเหตุการณ์แบบนี้ยังงี้ก็ขายได้ ยิ่งงี้ก็ได้ออกอากาศ ได้รับความสนใจจากประชาชนเน้อๆ ข่าวปล้นปืนก็พยายามลากประเด็นอยู่ เดือนครึ่งได้มั้ง แล้วกรุงเทพเค้าก็โทรเช็คทุกวัน บางทีวันนึงออกวันละ 3-4 เมรก” (สาลาหุดิง เจะแเว,สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2546)

การนำเสนอประเด็นข่าวของผู้สื่อข่าวมุ่งประเด็นไปที่เหตุการณ์ความไม่สงบเป็นหลัก เนื่องจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง ผู้สื่อข่าวมองว่าแต่ละพื้นที่จะมีเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นและมีจุดเน้นแตกต่างกันไป ในส่วนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะเน้นที่เรื่องของสถานการณ์การก่อการร้าย และความมั่นคง ซึ่งเป็น เหตุการณ์ที่ประชาชนสนใจติดตาม และได้ออกอากาศทุกครั้งที่ส่งข่าว ไปยังสถานี

“ในการมุ่งประเด็นยังงี้เราก็ต้องเน้นประเด็นการก่อการร้ายอยู่แล้วเพราะว่าสภาพพื้นที่ ตรงนี้มันมีปัญหาอย่างนี้อย่างเดียว ปัญหาความขัดแย้งที่นี้ขายได้ตลอด อย่าง เพราะแต่ละพื้นที่ก็มี ปัญหาเด่นๆ เฉพาะที่ของแต่ละพื้นที่ หาดใหญ่ก็ท่อก๊าซ น้ำท่วม ภูเก็ตก็สปก. คนที่อยู่เบื้องบนเค้า จะมองออกว่าภาคใต้มีอะไร ความมั่นคง เราก็คงขายอยู่ตัวนี้แหละ ยังงี้ก็ขายได้” (สาลาหุดิง เจะแเว, สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2546)

ส่วนเรื่องการติดต่อประสานงานกับศูนย์ข่าวและบรรณาธิการข่าวนั้น ทางทีมข่าวภูมิภาคที่ ปฏิบัติงานอยู่ที่ศูนย์ข่าวจะเป็นผู้ติดต่อวางแผนการทำข่าวในแต่ละวันกับผู้สื่อข่าวพิเศษ แต่ในทาง ปฏิบัติแล้วไม่จำเป็นต้องมีการวางแผนการทำข่าวเสมอไป เนื่องจากผู้สื่อข่าวเองก็สามารถเลือก คัดสนใจทำข่าวต่างๆ ได้เองโดยตรง และโดยเฉพาะข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ผู้สื่อข่าว

จะทราบนโยบายและวิธีการนำเสนอข่าวของทางสถานีอยู่แล้วว่าทางสถานีต้องการเนื้อหาข่าวอย่างไร ในเบื้องต้น และในส่วนของรายละเอียดที่จะต้องรายงานต่อไป ทำให้การทำข่าวส่วนใหญ่เกิดขึ้นตามเหตุการณ์ต่างๆ ในแต่ละวัน ผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้กำหนดแผนการทำงานต่างๆ ด้วยตนเอง

“การวางแผนการทำข่าวนั้นจำเป็นต้องมีแต่ถ้าผู้สื่อข่าวที่ทำอยู่อย่างต่อเนื่องอยู่แล้วก็จะทำได้เลย การนำเสนอเกี่ยวกับผู้ใหญ่ที่ลงมาเราจะจัดให้เป็นข่าวเหตุการณ์ไปเรื่อยๆ และในเชิงลึกเราก็ติดตามนำเสนอ”(สถาพร วิริยะกุล, สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2546)

และจากการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่พบตามที่ได้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวพิเศษและบรรณาธิการนั้น คือข่าวในวันแรกจะนำเสนอภาพเหตุการณ์ และในวันต่อมา มาจะเป็นเรื่องของกรไต่ล่าติดตามตัวคนร้าย และการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับสูง ทำให้ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคได้มีการนำเสนอยาวนานต่อเนื่องกันหลายวัน

วันที่ 1 เสนอภาพเหตุการณ์และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

วันที่ 2 เสนอการไต่ล่าติดตามตัวคนร้ายการความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับสูงส่วนกลาง

หลังจากนั้น นำเสนอการไต่ล่าติดตามตัวคนร้าย และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับสูง

จะเห็นได้ว่าการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวพิเศษที่รายงานออกมานั้นเป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นวันต่อวัน ไม่ได้มุ่งที่จะหาความจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าจริงๆ แล้วใครเป็นคนปล้น และมีจุดประสงค์อะไรในการก่อเหตุ ในรายงานข่าวที่ปรากฏออกมาจึงมีแต่ข้อมูลในส่วนของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่ออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น

เมื่อทางบรรณาธิการข่าวที่ประจำอยู่ที่ศูนย์ข่าว ได้รับข้อมูลข่าวทั้งภาพและเสียงที่ผู้สื่อข่าวพิเศษส่งมาให้แล้ว ลำดับต่อไปเป็นกระบวนการทำงานของส่วนบรรณาธิการที่ต้องนำเสนอมาเขียนใหม่ อีกครั้ง(rewrite) เพื่อความกระชับ ถูกต้องสำหรับการออกอากาศ และตัดต่อภาพข่าวให้ตรงกับเนื้อหาที่จะออกอากาศในระยะเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วข่าวที่ผ่านการตัดต่อจากศูนย์ข่าวภาคใต้ของแต่ละสถานีแล้ว จะได้รับการอนุมัติให้ออกอากาศได้ทันที ยกเว้น

บางครั้งก็เวลามีจำกัดมากๆ จึงถูกทางสถานีส่วนกลางลดทอนออกบ้าง หรือประเด็นที่ขัดต่อกฎหมาย แต่ประเด็นหลักๆ ที่นำเสนอยังคงอยู่ครบถ้วน

“ปกติผู้สื่อข่าวจะส่งเนื้อหาข่าวและภาพข่าวมาให้เราก็จะมา rewrite และตัดต่ออีกทีหนึ่ง จากนั้นจะส่งไปที่ศูนย์ข่าวส่วนกลาง และทางกรุงเทพฯ จะดูความเรียบร้อยอีกทีหนึ่งแต่การผลิตที่ศูนย์ข่าวภาคใต้ค่อนข้างจะสมบูรณ์เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์อยู่แล้ว ทางกรุงเทพฯ สามารถออกอากาศได้เลย” (สถาพร วิริยะกุล, สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2546)

5.5 นโยบายของสถานีโทรทัศน์

การทำงานของผู้สื่อข่าวพิเศษจะประสานกับทีมบรรณาธิการ โดยมีนโยบายของทางสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องเป็นกรอบในการทำงานอย่างเคร่งครัด จึงเหตุที่ทำให้รายงานข่าวที่ทางศูนย์ข่าวส่งไปยังส่วนกลางสามารถนำออกอากาศได้ทันทีนั้นเนื่องมาจากการประสานงานติดต่อกันระหว่างทีมบรรณาธิการของส่วนกลาง กับส่วนภูมิภาคที่มีเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงกับทางผู้สื่อข่าวพิเศษด้วย นอกจากการประสานงานที่เกิดขึ้นทุกวันแล้ว นโยบายหลักในการทำงานของทางสถานีก็เป็นตัวกำหนดกรอบในการทำงาน และการรายงานข่าว ของทั้งผู้สื่อข่าวพิเศษ และทีมบรรณาธิการให้ทำงานไปในทิศทางเดียวกัน นโยบายของทางสถานีจึงนับได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการรายงานข่าวของแต่ละสถานี โดยแต่ละสถานีก็จะมียุทธศาสตร์ที่มอบให้ผู้สื่อข่าวพิเศษสถานีผู้สื่อข่าวพิเศษจะต้องรับรู้ ว่าทางสถานีต้องการเน้นข่าวอะไร อย่างไร ซึ่งทุกปีทางสถานีแต่ละแห่งจะจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายการทำข่าวของทางสถานีว่าเน้นที่การทำข่าวไปในทิศทางไหน ผู้สื่อข่าวที่อยู่ในองค์กรก็ต้องปฏิบัติตามนั้น และนโยบายที่มอบให้ทีมบรรณาธิการที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

สถานีโทรทัศน์ไอทีวี

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีมีนโยบายที่จะรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทันสถานการณ์ โดยสามารถแทรกรายงานข่าวเข้าในขณะที่กำลังออกอากาศอยู่ ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาไหนก็ตาม ซึ่งไอทีวีให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวสารด้วยความฉับไว จากนโยบายของ ITV นั้นเน้นที่ความรวดเร็วเป็นหลัก การนำเสนอรายงานข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทางสถานีให้ความสำคัญกับข่าวนี้อย่างมากคือให้การสนับสนุนทั้งเรื่องของทีมข่าว และเวลาในการนำเสนอข่าว เน้นที่ผลกระทบต่อประชาชน นำเสนอเนื้อหาที่เจาะลึก ซึ่ง

นโยบายต่างๆ เหล่านี้ทางสถานีจะทำการจัดอบรมสัมมนาให้ผู้สื่อข่าวรับทราบเป็นประจำทุกปี เป็นการทำให้ผู้สื่อข่าวพิเศษเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กรของทางสถานี เพื่อที่จะปฏิบัติงานทำข่าวไปแนวทางเดียวกันกับที่ทางสถานีต้องการ นับเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับโลกของผู้ผลิต ความรู้ในการผลิต เทคนิคในการผลิต อุคมการณ์วิชาชีพที่ต้องการปลูกฝัง และข้อกำหนดจากสถานี เป็นการสร้างทัศนคติและ กรอบในการทำงานขึ้นมา

“ทางไอทีวีจะมีการจัดประชุมผู้สื่อข่าวทุกปี ปีละครั้ง ครั้งละ 2 วัน โดยจัดขึ้นโดยทางบริษัท มีผู้จัดการ บก.ข่าว รวมไปถึงหัวหน้าช่างภาพ หัวหน้าข่าว หัวหน้าrewriter ผู้เกี่ยวข้องระดับเจ้านายทั้งหมดมาให้ความรู้ ประมาณ 6 คน ในการประชุมนั้นจะพูดถึงการพัฒนาการนำเสนอข่าวเป็นหลัก การให้กำลังใจกับลูกน้อง การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันว่ามันเปลี่ยนแปลงอย่างไร เราจะรับมือคู่ต่อสู้อย่างไร เราจะต้องหนีคู่ต่อสู้อย่างไร ซึ่งรวมเป็นนโยบายช่อง คือว่าช่องเราจะต้องก้าวไปอย่างไร คู่แข่งมีอะไรบ้าง เค้าไปถึงไหน ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 3 เค้าเป็นแบบไหน และของเรจะต้องหนีอย่างไร” (แวนดาโอะ หะไร, สัมภาษณ์ 19 กรกฎาคม 2546)

ข้อมูลข่าวที่นำเสนอมิใช่เพียงข่าวที่ออกมาจากทางการเท่านั้น แต่ทางสถานีต้องการนำเสนอข้อมูลข่าวที่มากกว่านั้น เป็นหน้าที่ของผู้สื่อข่าวพิเศษที่ต้องหาข้อมูลข่าวในส่วนนั้นมาให้ได้ เพราะเป็นนโยบายของทางสถานีที่ต้องการนำเสนอรายงานข่าวที่มีเนื้อหาที่เจาะลึกกว่าสถานีอื่นๆ

“การฟังข้อมูลจากทางราชการเค้าก็ให้ได้แค่บางส่วนทางเราเองก็ต้องการข้อมูลลึกๆ การทำงานของเรามันก็เหมือนตำรวจเราหาข้อมูลเหมือนกัน เพราะบางคนไม่ต้องการเปิดเผยกับตำรวจเราก็ต้องปิดบังข้อให้เค้า ทำให้เราหาได้ดีกว่า แหล่งข่าวก็จะให้ข้อมูลเราในทางลับๆ” (สถาพร วิริยะกุล, สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2546)

และจากนโยบายที่ต้องนำเสนออย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์แข่งขันกับการรายงานข่าวกับสถานีอื่นทำให้บางครั้งข้อมูลข่าวที่นำเสนอไปนั้น เป็นเพียงการคาดการณ์ว่าเป็นเช่นนั้น รวมถึงเน้นรายงานข่าวที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นหลัก ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นข่าวที่มีความรุนแรงสะเทือนใจประชาชนทั่วประเทศ จึงได้รับการหยิบยกมานำเสนออย่างต่อเนื่อง

“ถึงแม้เค้าจะบอกว่าน่าจะ คาคว่า เราก็ต้องนำเสนอ เพราะว่าเราต้องแข่งกับเวลา มันเป็นการแข่งขัน ในตอนแรกเราอาจจะบอกว่าน่าจะคาคว่าไปก่อน เมื่อมีข้อมูลที่ชัดเจนขึ้นเราจะยืนยันอีกครั้งหนึ่ง” (สถาพร วิริยะกุล, สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2546)

“การคัดเลือกข่าวเราก็มอมรับว่าเราต้องเลือกเนื้อหาที่คนสนใจ และส่วนใหญ่ก็เป็นข่าวร้ายๆ เป็นข่าวเหตุการณ์รุนแรง มันเป็นการบีบบังคับทางการแข่งขัน ถ้าเราไม่นำเสนอเราก็จะตกข่าว แต่เราก็มีสิทธิที่จะถ่วงถ่วง และเลือกนำเสนอในรายละเอียดโดยมีเวทีให้ทุกฝ่าย ว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร นำเสนอผลกระทบที่ตามมา ไม่ใช่นำเสนอแต่เพียงเหตุการณ์ว่าเกิดอะไรที่ไหน เท่านั้น ข่าวดี เราก็นำเสนอแต่มันอาจจะไม่มากเท่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น” (สนธยา สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2546)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษารายงานข่าวที่ทางสถานีออกมานั้น แม้ทสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวจะบอกว่าเน้นข้อมูลที่เจาะลึก หรือที่แตกต่างจากสถานีอื่น แต่ผลที่ออกมากลับพบว่าทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ก็นำเสนอเนื้อหาข่าวไม่แตกต่างไปจากสถานีอื่นมากนักที่เน้นเรื่องของการไล่ล่าคนร้าย และการแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ และข้อมูลข่าวส่วนใหญ่ก็อ้างแหล่งข่าวระดับสูงที่เป็นทางการเช่นเดียวกันกับสถานีอื่นๆ

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ช่อง 3 ดำเนินงานโดยมีบริษัทที่รับผิดชอบคือบริษัท สำนักข่าวบีบีซี จำกัด ซึ่งจะเกิดจากการรวมเอาฝ่ายข่าวที่แยกออกมาจาก ไทยทีวีสีช่อง 3 และ สถานีวิทยุของ ยูเออนด์ไอ ขึ้นเป็นหน่วยงานอิสระทำหน้าที่ผลิตข่าวเพื่อออกอากาศทั้งทางวิทยุและ โทรทัศน์ตลอดจนถึงข่าวที่จะขายให้แก่สำนักข่าวอื่นอีกด้วย การทำงานของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ถึงจะเป็นสถานีขององค์การสื่อสารมวลชน (อ.ส.ม.ท.) แต่รูปแบบการทำงานดำเนินการแบบบริษัทเอกชน นโยบายที่ออกมาจึงไม่แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์เอกชนช่องอื่นๆ มากนัก

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เป็นผู้ผลิตข่าวที่จะนำออกมาแพร่ภาพเองเป็นผู้บุกเบิกการทำรายการข่าวดาวเทียมมาแพร่ภาพเมื่อ 2521 ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและแข่งขันการเสนอรายการข่าวทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน การเสนอข่าวทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ครอบคลุมไปถึงการถ่ายทอดสดจากศูนย์ข่าวภูมิภาคและข่าวต่างประเทศจากทั่วทุกมุมโลก โดยผ่านดาวเทียมเพื่อให้บริการด้านข่าวสารทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างทันต่อเหตุการณ์

มีนโยบายในการนำเสนอข่าวว่า “เที่ยงตรง กระชับ จับใจ” นั่นคือยึดหลักความรวดเร็วและถูกต้องในการเสนอข่าวเพื่อความนิยมของประชาชน ข่าวที่นำเสนอออกมาจึงเน้นที่ความถูกต้องและรวดเร็ว นโยบายในการนำเสนอข่าวเป็นการเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมของรัฐบาลไปสู่ประชาชน เสนอข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประจำวัน โดยยึดหลักความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความนิยม เน้นความถูกต้องและสมบูรณ์ของข่าว มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวอยู่เสมอ รวมทั้งสร้างความต่อเนื่องในการนำเสนอข่าว แต่จะไม่เสนอข่าวในลักษณะที่สร้างความขัดแย้งขึ้นในสังคม และไม่ขัดกับนโยบายของฝ่ายข่าวหรือภาพพจน์ของสถานี

การนำเสนอข่าวเหตุการณ์ไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ให้ความสำคัญกับข่าวนี้อย่างมาก เนื่องจากเป็นข่าวที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และเป็นข่าวที่ประชาชนสนใจติดตามข่าวมาอย่างต่อเนื่อง การนำเสนอเนื้อหาข่าวไม่แตกต่างจากสถานีอื่นมากนัก คือติดตามรายงานข่าวตั้งแต่วันที่เกิดเหตุการณ์ ติดตามการไล่ล่าคนร้าย นำเสนอความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับสูงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการทำข่าวของทางสถานี

สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

ททบ.5 เป็นสถานีโทรทัศน์ ที่บริหารงานโดยคณะกรรมการบริหารวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกมีผู้บัญชาการทหารบกเป็นประธาน มีหน้าที่กำหนดและบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายและความมุ่งหมายของกองทัพบก และรัฐบาล ดำเนินงานโดยกองทัพบกด้วยการขยเวลาโฆษณา โดยบริษัท ททบ. 5 มาร์เก็ตติ้ง

ความมุ่งหมายการดำเนินงานด้านโทรทัศน์ ในการจัดตั้งสถานีเพื่อ

1. เป็นเครื่องมือในการแจ้งข่าว
2. เผยแพร่กิจการของกองทัพบก และส่วนราชการอื่น
- 3.ต่อต้านการโฆษณาของฝ่ายตรงข้าม
4. ดำเนินการทางด้านจิตวิทยาในความอำนาจการของกองทัพ
5. เผยแพร่ นโยบายของรัฐ
6. บำรุงความรู้ความบันเทิงแก่ทหารและประชาชน
7. สนับสนุนการอบรมศีลธรรมของชาติแก่ทหารและประชาชน
8. กระจายข่าวสารทั้งภายในและภายนอกประเทศ

9. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน

10. ส่งเสริมให้หน่วยต่าง มีความรู้ ความชำนาญทางวิทยุโทรทัศน์

การเสนอข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ อีกทั้งที่เกิดขึ้นยังเกิดขึ้นกับหน่วยทักษิณพัฒนาซึ่งเป็นหน่วยงานของทหารโดยตรง ทางสถานีได้ติดตามนำเสนอข่าวนี้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วน of เจ้าหน้าที่ระดับสูงของกองทัพ ซึ่งรายงานข่าวของ ททบ. 5 ที่จะเน้นแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกองทัพมากกว่าสถานีโทรทัศน์สถานีอื่น ดังจะเห็นได้ชัดเจนจากการนำเสนอเหตุการณ์ปล้นอาวุธปืนหน่วยทักษิณพัฒนาในวันแรกที่เป็นสถานีโทรทัศน์สถานีเดียวที่นำเสนอประเด็นข่าวเกี่ยวกับการลงไปในพื้นที่ของผู้บัญชาการทหารเรือ และเน้นที่การติดตามคนร้ายเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นกับหน่วยงานของทหาร ในขณะที่สถานีโทรทัศน์สถานีอื่นจะเน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนายกรัฐมนตรีเป็นหลัก

นโยบายในการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 มีคำขวัญในการนำเสนอข่าวของทางสถานีว่า “ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นกลาง และสร้างสรรค์” ซึ่งทางสถานีเองมุ่งนำเสนอข่าวที่สอดคล้องกับคำขวัญ ถูกต้องและคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศและผลกระทบที่จะเกิดตามมา ความเป็นกลางมากกว่าความรวดเร็ว

นโยบายในการรายงานข่าวที่เน้นการเผยแพร่กิจการของกองทัพบก และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชนส่งผลให้ผู้สื่อข่าวพิเศษพยายามที่จะทำข่าวที่เกี่ยวกับทหารมากกว่าผู้สื่อข่าวพิเศษของสถานีโทรทัศน์สถานีอื่นๆ เพราะนอกจากรายงานข่าวที่ออกมาจะเน้นการแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ทหารแล้ว รายงานพิเศษเพียงเรื่องเดียวของททบ.5 ที่นำเสนอในช่วงเกิดเหตุการณ์การปล้นปืนหน่วยทักษิณพัฒนาก็เป็นรายงานพิเศษที่พยายามเผยแพร่กิจการของกองทัพบก เป็นรายงานที่นำเสนอประวัติความเป็นมา และหน้าที่ของหน่วยทักษิณพัฒนา ที่มุ่งพัฒนาและส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน แต่ในส่วนประเด็นอื่นๆ ทางททบ.5 ก็ไม่ได้ทำ ยังคงนำเสนอไม่แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ มากนัก คือรายงานข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันให้ได้รับทราบ

และหลักในการนำเสนอข่าวก็มาจากนโยบายด้วยเพราะเนื่องจากสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เป็นของกองทัพบก มีการบริหารงานโดยนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกองทัพจึงต้องผ่านการพิจารณาถี่ถ้วนมากเป็นพิเศษ และระมัดระวังไม่ให้เกิดการกระทบกระทั่งขึ้น

“แม่ฮ่อง 5 จะเป็นหน่วยงานทหาร แต่มันอยู่ที่บก. ว่าถ้าเราส่งประเด็นแหลมไป เราไม่มีสิทธิที่จะไปตั้งเค้าว่าให้เรานอกหรือไม่ให้เรานอก ถ้าประเด็นที่เราส่งไปเป็นประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงเค้าก็จะเขียนให้มันเบาลงมันอยู่ที่บก. เท่านั้นเอง เราส่งทุกประเด็นมันล่อแหลมยังไงเราก็ส่งไปไม่เป็นไร มีเท่าไรเราส่งศูนย์ทั้งหมด แต่ถ้ามีอะไรเพิ่มเติมเค้าก็จะขอเพิ่มมา” (นครินทร์ ชินวร โภท, สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2546)

จะเห็นได้ว่านโยบายการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากรูปแบบการบริหารงานที่ดำเนินการ โดยเอกชนเหมือนกัน ส่งผลให้การทำงานต้องมีการแข่งขันกันบ้างระหว่างสถานีแต่ละสถานี แต่จะเห็นความแตกต่างได้ชัดเจนจากนโยบายของ สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11

สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11

และสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ส่วนแยกยะลา

สทท.11 บริหารงานแบบองค์กรราชการ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นสถานีโทรทัศน์ของรัฐดังนั้นการคัดเลือกข่าวที่จะนำมาเสนอนั้นจะต้องเป็นไปตามนโยบายที่ทางสถานีกำหนดไว้นั้นคืออำนาจหน้าที่ที่จะต้องดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยใช้วิทยุโทรทัศน์ เพื่อการพัฒนาประเทศและเผยแพร่นโยบายของรัฐ ข่าวสารและการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดี

“ทางสทท. 11 เราทำหน้าที่ควบคู่กันไป 2 อย่าง ทั้งเป็นผู้สื่อข่าวและเป็นนักประชาสัมพันธ์ ด้วยเพราะฉะนั้นเวลาที่เราลงไป เรามีข้อมูลอะไรที่อยู่ในตัวเรา หรือข้อมูลอะไรที่รัฐบาลต้องการให้เราประชาสัมพันธ์เราก็จะเอาข้อมูลตรงนี้ไปสู่ประชาชนด้วย ในส่วนของข่าวที่ขัดแย้งหรือเกิดผลกระทบต่อรัฐบาลบางครั้งเราจะไม่นำเสนอในลักษณะข่าว แต่เราจัดทำในลักษณะของรายงานหรือบันทึกเพื่อชี้แจงกับทางกรมประชาสัมพันธ์เพื่อการประชาสัมพันธ์จะได้ไปประสานทางรัฐบาลอีกที เราจะไม่นำเสนอข่าวที่มีความขัดแย้งกับทางรัฐบาลซึ่งเรามองดูแล้วว่าถ้าเกิดนำเสนอเป็นข่าวออกไปจะทำให้ประชาชนเกิดความกลัว ตื่นตระหนกเข้าใจผิดถ้าข่าวนั้นพิจารณาแล้วว่าไม่นำเสนอเราก็จะทำบันทึกว่าข่าวนี้นี้เราได้ติดตามแล้วว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไร ชาวบ้านคิดอย่างไร ถ้าเกิดนำเสนออาจจะเกิดผลกระทบ ในขณะที่เดียวกันเราก็ไม่ได้ทิ้งประเด็นตรงนั้น ในฐานะนักประชาสัมพันธ์เราก็พยายามทำความเข้าใจในตรงนั้นให้ได้ เพื่อที่จะขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นตรงนั้น เวลาเกิดเหตุการณ์ขึ้นในการรายงานข่าวเราจะรายงานแบบสร้างความเข้าใจมากกว่าการรายงาน

ว่าจะเกิดมาจากอะไร น่าจะเกิดมาจากการกระทำของกลุ่มไหนเราจะไม่เสนอ แบบนั้น” (อภิ๋ บางกลาง,สัมภาษณ์ 20 กรกฎาคม 2546)

มีจุดที่ สทท.11 ต่างจากสถานีอื่นๆ นั่นคือ ทางสถานีมีแนวทางที่แน่นอนในการนำเสนอข่าว เนื่องจากเป็นหน่วยงานของทางราชการดังนั้นจะไม่ได้คำนึงถึงเรื่องของการแข่งขันกับทางช่องอื่นๆ หรือเรื่องของกระแสข่าว แต่จะยึดหลักของความถูกต้องและชัดเจนเป็นหลักสำคัญ ไม่ได้เน้นเรื่องการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น แต่ก็ไม่ได้ตกข่าว เพราะข่าวเหตุการณ์ไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นข่าวที่กระทบต่อประชาชน และความมั่นคงของประเทศ และประชาชนสนใจติดตามข่าวนี้อย่างต่อเนื่อง

“ในขณะที่ข่าวความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นกระแสอยู่ ทางช่อง 11 จะไม่ตามกระแสของช่องอื่นๆ แต่เราก็จะไม่ทิ้งกระแสนี้ เราจะเกาะติดกระแสข่าวนี้ตลอดเวลาว่าเกิดอะไรขึ้น สื่อมวลชนในช่องอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่นๆ เล่นอะไรกันอยู่ เราก็จะเกาะตามเค้าไป แต่เราก็จะนำเสนอในรูปแบบของเราคือจะนำเสนอ โดยเน้นความชัดเจนและถูกต้องไว้ก่อน จะไม่ไปเล่นประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน เรายึดหลักแล้วว่าเราทำตามนโยบายโดยไม่ได้หวังผลทางธุรกิจ เราไม่ลากประเด็นเป็นเดือนเหมือนสื่อเอกชนอื่นๆ ที่เค้าก็จะเอาภาพที่รุนแรงมาลง เพราะว่าข่าวที่ทำมาเค้ามีอัตราค่าข่าวคอยกำกับอยู่ ทำให้พวกนี้ต้องปั่นข่าวให้มันดูรุนแรง” (อภิ๋ บางกลาง,สัมภาษณ์ 20 กรกฎาคม 2546)

หลักนโยบายในการเขียนข่าวผู้สื่อข่าวจะนำข้อมูลที่หามาได้ทั้งหมดมานำเสนอตามประเด็นข่าวที่ได้มา การเขียนข่าวจะยึดเหตุการณ์เป็นหลัก เหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างไรก็จะนำเสนอแค่ข้อเท็จจริงตรงนั้น ไม่เติมสีสันให้ข่าว ไม่แสดงความคิดเห็น และไม่นำเสนอประเด็นที่ไม่ชัดเจน

“ในส่วนของข่าวเกี่ยวกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ในส่วนของเนื้อข่าว การเขียนเนื้อข่าวของกรมประชาสัมพันธ์ไม่ค่อยมีปัญหา เพราะว่าไม่ค่อยมีความหวือหวาอยู่ในเนื้อข่าว ค่อนข้างกลางๆ รู้สึกจะทื่อๆ แข็งๆ ไปบ้าง แต่ก็มีเส้นที่ใครก็ฟังได้ ใครก็ดูได้ ไม่กระทบกระเทือนใครทุกเพศทุกวัยสามารถดูได้และ ค่อนข้างจะได้รับความเชื่อถือ เพราะข่าวของกรมประชาสัมพันธ์จะเล่นทางความชัดเจนของข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูลเพราะว่าไม่ต้องไปแข่งกับใคร เรายึดหลักว่าให้ถูกต้องให้ชัดเจนก่อน ในกรณีที่แหล่งข่าวไม่เปิดเผยก็จะไม่เอา จะต้องการแต่แหล่งข่าวที่ยืนยันได้” (สรรพิชัย ไปตระนันท์,สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2546)

แต่ในบางครั้งข้อมูลข่าวที่ได้มาจะต้องทำการตีความข้อมูลว่าจะนำเสนอออกไปในรูปแบบไหน เพราะข้อมูลที่ได้มานั้นเป็นข้อมูลที่ยังคลุมเครือไม่ชัดเจน ในจุดนี้ขึ้นอยู่กับตัวผู้สื่อข่าวว่าจะนำเสนอข่าวไปในทิศทางไหน อย่างไร ซึ่งโดยปกติแล้วการเขียนข่าวลักษณะนี้ของผู้สื่อข่าวของ สทท.11 จะคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาเป็นหลัก

“การจะนำเสนออีก เราต้องพิจารณาเรื่องผลกระทบเป็นหลักว่า 1.ข้อมูลที่ได้มามีฐานข้อมูลจริงหรือไม่ 2.ผลกระทบที่ตามมาจะเกิดอะไรขึ้นได้บ้าง ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา หรือที่ต่อแหลมมากๆ เราต้องระมัดระวังในการนำเสนอ การตีความบางครั้งแหล่งข่าวเองก็พูดไม่ชัดเจนจะตีความยังไงให้เข้าใจง่าย และเข้าใจโดยที่ไม่เกิดปัญหาขึ้นในภายหลัง ไม่ใช่เข้าใจง่ายแต่จะเกิดผลกระทบตามมา ซึ่งในส่วนนี้พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ค่อนข้างละเอียดอ่อน” (สรพิชย์ โปตระนันท์.สัมภาษณ์ 21 กรกฎาคม 2546)

การนำเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทางสทท. 11 ยังเน้นที่การนำเสนอการทำงานของรัฐบาล และการแสดงความคิดเห็นของรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่เป็นทางการเป็นหลัก

“ในการนำเสนอข่าวในแต่ละวันยังให้ความสำคัญแก่บุคคลเป็นหลัก ตามรูปแบบของกรมประชาสัมพันธ์ คือจะให้ความสำคัญแก่คณะผู้นำ ผู้บริหารประเทศมากกว่าข่าวชาวบ้านเดือดร้อนต่างๆ ไป ข่าวนายกจะได้รับการเสนอเป็นอันดับแรก ความสำคัญของเนื้อหาข่าวเป็นรองแต่ถ้าประเด็นชาวบ้านแรงและมีผลกระทบต่อคนในพื้นที่มากๆ ก็เสนอข่าวชาวบ้านก่อนได้ แต่ถ้าเกิดข่าวเหตุการณ์ก็จะนำเสนอในลำดับแรกๆ” (สรพิชย์ โปตระนันท์.สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2546)

เนื่องจากนโยบายที่เน้นการทำงานของรัฐบาลเป็นหลักทำให้เนื้อหาข่าวของสทท.11 ที่ออกมามีรายละเอียดในส่วนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ระดับสูง และรายละเอียดเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลว่ากำลังทำอะไร อย่างไรละเอียดมากกว่าสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น เพราะจากประเด็นข่าวที่นำเสนอในแต่ละวันนั้น สทท.11 มีข้อมูลในส่วน of เจ้าหน้าที่เป็นหลัก อีกทั้งยังให้เวลาในการนำเสนอเนื้อหาข่าวส่วนนี้มากกว่าสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ อีกด้วย

จากนโยบายการทำงานของแต่ละสถานี ผู้สื่อข่าวจึงอยู่ในกรอบหรือแนวทางที่องค์กรกำหนดให้เป็นหลักในการพิจารณาตัดสินใจว่าเรื่องใดที่ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญ เป็นการจัดการกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น และผู้สื่อข่าวพิเศษเองก็มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและถึงแม้

5.5 ระบบการจัดการทางธุรกิจ

จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวพิเศษที่ประจำอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ผู้สื่อข่าวพิเศษส่วนใหญ่จะทำข่าวหลายสื่อ นั่นคือแต่ละคนจะเป็นผู้สื่อข่าวให้หลายแห่งทั้งข่าว หนังสือพิมพ์ และข่าวโทรทัศน์ บางคนอาจจะทำสื่อเดียวแต่หลายที่ก็มี เพราะเนื่องมาจากผลจาก ค่าตอบแทนของการที่เป็นผู้สื่อข่าวให้หลายที่ หลายสื่อ นั่นก็หมายความว่าออกไปทำข่าว 1 ชิ้น สามารถขายข่าวๆ นั้น ได้หลายที่ อีกทั้งผู้สื่อข่าวบางคนยังส่งข่าวให้องค์กรข่าวต่างประเทศอีกด้วย ทำให้ ข่าวที่ออกอากาศในแต่ละช่องมีความคล้ายคลึงกัน ทั้งภาพข่าว และเนื้อหาข่าว นอกจากนี้จะทำ ข่าวข้ามสื่อ ข้ามช่องแล้ว ผู้สื่อข่าวพิเศษในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีวัฒนธรรมในการ ทำงานข่าวเป็นทีม คือช่วยเหลือและแบ่งงานกันทำ สาเหตุที่ผู้สื่อข่าวพิเศษต้องทำงานหลายๆ แห่ง อันเนื่องมาจากระบบการให้รายได้ของสถานี คือ

การให้รายได้แบบรายชิ้น หมายความว่าแม้ผู้สื่อข่าวพิเศษจะทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวประจำ ให้กับสถานีใด สถานีหนึ่งก็ตาม แต่ผู้สื่อข่าวพิเศษก็จะไม่ได้เงินเดือน ไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องของอุปกรณ์ทำข่าว ทำหน้าที่เสมือนพ่อค้าขายข่าวให้ทางสถานี ซึ่งทางสถานีจะให้ค่าตอบแทน เฉพาะข่าวที่ได้ออกอากาศเป็นรายชิ้น อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่ได้ออกอากาศด้วย ถ้าได้ออกอากาศในช่วงข่าวภาคหลัก ค่าตอบแทนที่ได้รับก็จะมากกว่าข่าวต้นชั่วโมง สถานีที่ให้ค่าตอบแทนเป็นรายชิ้นคือ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

การให้รายได้แบบรายชิ้นเช่นนี้ส่งผลให้ผู้สื่อข่าวพิเศษมีความกระตือรือร้นในการทำข่าว มุ่งเน้นข่าวที่เห็นแล้วว่าจะได้ออกอากาศ เพราะการส่งข่าวไปให้ทางศูนย์ข่าวภาคใต้ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้สื่อข่าวพิเศษต้องว่าจ้างให้รถตู้ประจำทางนำไปส่งให้ และค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ทางผู้สื่อข่าวพิเศษต้องรับผิดชอบเองทั้งหมด

ข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นข่าวหลักที่ผู้สื่อข่าวพิเศษเน้นมากเป็นพิเศษ เนื่องจากในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสไม่มีข่าวใดที่จะได้รับความสนใจไปมากกว่าข่าวนี้อีกแล้ว อีกทั้งข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบยังสามารถแตกประเด็นให้ออกอากาศได้หลายวัน ค่าตอบแทนที่ได้ก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

“ต้องยอมรับว่าตอนนี้ข้าวของเราขาดคุณธรรม คืออยากได้เงินมากกว่า อยากขายข้าวมากกว่าการนำเสนอข้าวที่ถูกต้อง โดยเฉพาะข้าวสถานการณ์ ถ้าเกิดสถานการณ์ขึ้นเมื่อไหร่ นักข่าวบางคนจะโยงประเด็นให้ยาวขึ้น เพื่อผลของรายได้ จาก 15 วัน เป็น 1 เดือน ทางบรรณาธิการเค้าไม่รู้อะไรหรอก เห็นผู้สื่อข่าวบอกว่ามีที่ไปที่ไป รับไปอย่างไรก็เสนออย่างนั้น” (มุฮัมมัดปาเรซ โลหะสันห์, สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2546)

ส่วนระบบรายได้ของสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์สถานีอื่น เนื่องจากว่า สทท. 11 เป็นสถานีโทรทัศน์ของรัฐ ระบบรายได้เป็นการให้เงินเดือน ไม่มีค่าตอบแทนรายชิ้นเหมือนสถานีอื่น ผู้สื่อข่าวรับเงินเดือนจากรัฐเท่ากันทุกเดือน เรื่องของรายได้จึงไม่ค่อยมีอิทธิพลต่อการทำงานสักเท่าไร แต่การทำงานตามปกติจะเป็นแบบ passive มากกว่า คือไม่ค่อยออกไปหาข่าว ทำข่าวประชาสัมพันธ์ที่มีหนังสือเชิญมาเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าเป็นข่าวสถานการณ์ความไม่สงบก็ต้องกระตือรือร้นเช่นเดียวกับผู้สื่อข่าวพิเศษสถานีอื่น เพราะเป็นข่าวที่ประชาชนให้ความสนใจ ดังนั้นข่าวของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้นำเสนอทั่วประเทศ มิใช่เพียงเฉพาะข่าวท้องถิ่น จึงมีเพียงข่าวสถานการณ์ความไม่สงบ

“ถ้าเป็นข่าวของกรมประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะที่มีบัตรเชิญมา มีหนังสือเชิญมาหรือมีโทรศัพท์เชิญมา เพราะคุณสมบัติที่แตกต่างคือ ค่าตอบแทนทางเรื่องชิ้นงาน ของกรมประชาสัมพันธ์เป็นเงินเดือนทำข่าวแค่ไหน เงินเดือนก็เท่าเดิม แต่ถ้าเป็นผู้สื่อข่าวอิสระของช่องต่างๆ จะจ่ายเป็นรายชิ้น ถ้าทำมากก็ได้มาก ทำน้อยก็ได้น้อย ฉะนั้นความกระตือรือร้นในด้านการหาข่าวนั้นทางด้านระบบของช่องอื่นๆ นั้นดีกว่า” (สรพิชย์ โปตระนันท์, สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2546)

จากระบบการจ่ายรายได้เช่นนี้ทำให้เรื่องของรายได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลอย่างมากต่อการทำงาน อันส่งผลกระทบต่อการประกอบสร้างความเป็นจริงในข่าว เพราะผู้สื่อข่าวที่ขาดจรรยาบรรณจะมุ่งทำข่าวเฉพาะข่าวที่ขายได้เท่านั้น

ปัจจุบันเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเหตุการณ์เริ่มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นนับตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2547 ที่เกิดเหตุการณ์เผาโรงเรียนในจังหวัดนราธิวาสกว่า 20 แห่ง และกลุ่มโจรจำนวนมาก พร้อมอาวุธครบมือ เข้าทำการปิดล้อมกองพันทหารพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส และบุกเข้ายึดอาวุธ กว่า 100 กระบอก อาทีเอ็ม 60 จำนวน 2 กระบอก ขนาด 11 มม. 40 กระบอก เอ็ม 16 อีกหลาย 10 กระบอก และยิงทหารที่

ขัดขวางต่อสู้เสียชีวิตไป 4 เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับจากวันนั้นเป็นต้นมาเกิดขึ้นไม่เว้นแต่ละวัน ทั้งเผาโรงเรียน ลอบฆ่าพระ เจ้าหน้าทีของรัฐ ทหาร ตำรวจ ครู และชาวบ้าน จนถึงเช้ามีวันที่ 28 เม.ย. 2547 ก็เกิดเหตุการณ์อันน่าสะเทือนขวัญต่อชาวไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นอย่างมาก เมื่อมีผู้ไม่ประสงค์ดีไม่ทราบจำนวน ได้ทำการบุกเข้าไปในสถานีตำรวจ ค่ายทหาร และหน่วยบริการของรัฐ ในจังหวัด ยะลา ปัตตานี และสงขลา รวมทั้งหมดสติแห่ง โดยมีอาวุธหลักคือมีดสปาดาร์ และอาวุธปืนบางส่วน การล้อมปราบชาวบ้านที่มัสยิดกรือเซะ เหตุการณ์นี้ทำให้ผู้ไม่ประสงค์ดีเสียชีวิตรวม 108 คน โดยหลายคนเป็นเด็กวัยรุ่นในพื้นที่ ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐเสียชีวิตจำนวน 5 คน เหตุการณ์นี้ทำให้ประเทศไทยเป็นข่าวดังไปทั่วโลก จนถึง การสลายกลุ่มผู้ชุมนุมกรณีตากใบ จ.นราธิวาส เมื่อวันที่ 25 ต.ค. 2547 สถานการณ์ไม่มีทีท่าว่าจะยุติลง ข่าวถูกนำเสนออย่างต่อเนื่อง บางช่วงที่สถานการณ์รุนแรงสถานีโทรทัศน์ก็ส่งทีมข่าวจากส่วนกลางลงไปช่วยผู้สื่อข่าวพิเศษ ในส่วนของรายงานพิเศษ และรายงานข่าวในกรณีที่เกิดเหตุการณ์พร้อมกันหลายๆ จุด มีการรายงานสดจากในพื้นที่ แต่หน้าที่การรายงานข่าวในพื้นที่หลักๆ แล้วยังเป็นความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวพิเศษ เนื่องจากข้อได้เปรียบในเรื่องแหล่งข่าว และความชำนาญในพื้นที่ที่มีอยู่เดิม การทำงานจึงเป็นการประสานงานกันระหว่างทีมข่าวจากส่วนกลางและผู้สื่อข่าวพิเศษที่ประจำอยู่ใน 3 จังหวัด ทีมข่าวที่มาจากส่วนกลางก็จะปักหลักอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่ต้นปี 2547 จนถึงปัจจุบัน เพื่อเสริมทีมข่าวภูมิภาคให้ทำงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย